

صریانگ دستان در فضای کاخ نیاوران

بی بی سی: گروه موسیقی دستان که دو سال قبل بدون خواننده در کاخ نیاوران برنامه داشت، این بار با خواننده‌ای جوان به مدت چهار شب، از ۲۸ تا ۳۱ تیر در این مکان به اجرای برنامه پرداخت. کنسرت گروه دستان در بخش‌های متعلقات شور، دستگاه همایون و نغمه بیات اصفهان اجرا شد. در بخش اول قطعاتی از ساخته‌های حسین بهروزی نیا، آهنگساز و نوازنده بربیط گروه و حمید متیسم نوازنده تار و از بنیانگذاران اصلی گروه دستان در اوایل دهه هفتاد، به اجرا درآمد. در بخش دوم که با خوانندگی سالار عقیلی همراه بود، قطعاتی از ساخته‌های سعید فرج پوری (آهنگساز و نوازنده کمانچه) اجرا شد. آغازگر برنامه مقدمه ساخته حسین بهروزی نیا بود در مایه ابوعطاء، که در ادامه به چهار مضمار چهار پاره

دشمن پیش از آنکه شروع شود می‌گیرد.

راتنیتیسم را در جای چای زندگی مردمان قادیم و امروز این سرزمین می‌توان مشاهده کرد. سراپایت تاریخی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی این مرز و بوم نیز همواره ایجاد می‌کرده تا آنان منظور و مقصود خود را بایهاد، کنایه، ضرب المثل، استعاره و خلاصه به صورتی شاعرانه بیان کنند. شعر به جز ادبیات در رونق هنرهای موسیقی و خوشنویسی ایرانی هم نقش بسزایی ایفا کرده است. موسیقیدانان مادر ترکیب و تلفیق شعر و موسیقی تا آجقا که وزن و ساختار ملودی های گوششها و دستگاههای اجازه می‌داده است از یک تا چند بیت از اشعار پارسی گویان و پارسی سرایان را به نغمه های ملی مزین می کرده و آنها را در هر میانه ای اختیانه اند. در مرحله بعدی بخشی یا تمام گوششها که تازمانی هیچ شعری در آنها نمی کنندیه است را به صورت قطعات سازی و یا تحریری به امانت به نسل های بعدی می سپرده اند تا شاید روزی شعری مناسب و هم وزن با آن قطعه از لحاظ وزن شعری نامتعارف سرو وده شود.

ایرانی نیز گره برداری می شود. در نوع اخیر که به آن غار تریل (trill) گفته می شود، خواننده نتی را پشت سر پیوسته اجرا می کند و به آن سرعت می بخشد. ضمن اجرای تحریر و غلت - از هر نوعی - جزء تکنیکی گرخوانی در او آثارهای بیشتر ملل و مشخصه کار هر خواننده شمار می روند. (جالب اینکه هم غلت در او آز ایرانی دارد و هم تحریر در نوعی از آواز پاپ ایرانی) البته کم نیز خواننده‌گان مختلفی در دنیا که کلام را به صورت ساده و غلت و تحریر و حد اکثر با تاکید و آکسان روی بعضی ح و کلامات اجرا می کنند.

امروز در دوره رنگ باختن جلوه‌های مختلف هنرهای تحریرهای آواز ایرانی نیز در حال شروع دوره‌ای جدید از اجراهای و صدایها را در هر شخصی پذیری می آورد. مجموعه این

عوامل شیوه‌ها و سبک‌ها را در خواندنگی تشکیل می‌دهند که بی‌گمان یکی از مهم‌ترین وجهه تمایز شیوه‌هاز یکدیگر کیفیت و تحریرهای خواننده آن شیوه است. مرور تحریرهای خواننده‌گانی چون قمرالملوک وزیری، نکیسا، جناب دماوندی، تاج اصفهانی، محمودی خوانساری، سید حسین طاهرزاده، ادب خوانساری، اقبال آذر، ایرج، گلپایگانی، ظلی، سلیمان امیرقاسمی، علیرضا افتخاری، روح‌انگیز، محمد رضا شجریان، غلامحسین بنان و سپیری دیگر می‌تواند مارا با جلوه‌های گوناگون این بخش مهم از اوآز ایرانی در تاریخ یک‌صدساله ضبط موسیقی در ایران آشنا کند. بلبلان خوش آوازی که هر یک هویت و وجه تمایزی مخصوص به خود و شیرینی و ملاحتی منحصر به فرد از اینه تحریرها داشته‌اند. تا آنجا که حتی مرور نام آنان، هر یک از شیفتگان دیرین موسیقی این مرز و بوم را دچار دلتگی برای شنیدن اوهای گرم آنان می‌کند: «خیال روی تو چون بگارد به گلشن چشم

[View Details](#) | [Edit](#) | [Delete](#)

نتگاهی به تحریر در آواز ایرانی

انتقال رازهای ناگفتنی

علی شیرازی

به نوعی خوشچشم هنر هنمند باشد. تحریر در تاریخ نه چندان مشخص و پر ایهام موسیقی ایرانی مسیری ناشخص را طی کرده است. پیشینه تحریر تا پیش از ورود دستگاههای حاضر و پخته زیاده توان دلیل شد روزافروزی نوش تحریر در آواز رادر تمرور موسیقی در ایران پس از اسلام داشت. حرام اعلام شدن سه و متعاقب آن به پستو رازنه شدن اجرای ملودی های غنی گسترش موسیقی ایرانی، همان گونه که این موسیقی را بر آن داشت ادامه حیات خود را در اجرای آوازهای مذهبی بجودی؛ عاشقاً و شیفته‌گان نفعه های گهواره ایرانی را نیز واداشت تا هر قدر تواند قابایل ها و توانایی های ساز های ما را به آواز و موسیقی سرزمین منتقل و از حجه به جای ساز استفاده کنند. این گویند بود که روز به روز بر جنبه زاروارگی و رازگونگی تحریر افزوده شد. چرا که به قول دکتر جلال الدین کزازی اصولی ایرانی مردمانی را زد راز مستند و چه بستره بتری از آواز و موسیقی برای انتقال رازهای ناگفته‌ی، که می گویند سخن کرد بل این لاجرم بر دل شنیدن. نیوشیدن تحریر بسان سفری خیال انگیز باع فرهنگ و هنر ایرانی است، باعی که گل های آن را می توان به شعر و عطر و بوی آن را می توان به تحریر تشبیه کرد.

نخستین آوازهای ضبط شده ایرانی در حدود ۱۹۰۰ میلادی این است: *که دن بکارم*، نخستین ترانه کارکارا است:

پسند را پیدا نمی کنند. می توانست در این سوی معرفت از مکانیزم هایی که برای پردازش این مطلب مناسب و همراه باشد، می توانست این مطلب را در مراحلهای مختلفی از آن معرفت کند. این مراحل معمولاً مخصوص همراه حالت های ویژه میمیک صورت و سایر اوضاعی بدان است که به آن «زبان بدن» گفته می شود. مجموعه اینها در خدمت بیان منظور و معنوی است که قرار است گوینده آن را دیدگار متنقل کند. در حقیقت اهمیت کله مربوط به لحن و تاریخ موسیقی ما که به این روش در بطریف کرد و مکاتبی انسانی های کار خود کوشید و با حذف شاخ و برگ ها اضافی نهال آواز خود را بارور کرد، سیدحسین طاهرزاده برو است. او یک دستگاه فنوتئراپی را اختریاً داشت و مدام صدا خود را ضبط و استعمال می کرد.

امروز اگر به صفحه های به یادگار مانده از طاهرزاده گوش کنیم در میان آن همه خشن خشن ناشی از گذشت سالیان متمادی، صدایی می شنویم به غایت زیبا و زلال و دقیق بیان شعر و تلفیق آن کا موسیقی. از همه مهم تر تحریرهای

متنوع که با دقت و طراحت در تکار هم چیزهای شده‌اند و سرعت اجرای آنها شگفت‌الانگیز است. به این ترتیب در سال‌های به شیوه متمایز طاهر زاده که وجود اشتراک فراوانی با هنرمندان ماتخت از او یعنی «جناب دماوندی» [جناب جبهه احترام آمیز ندادار] نام این استاد در تاریخ موسیقی ایران به همین صورت ثبت شد: «استاد شاشت، رواج فراوانی یافت. به صورتی که رد پای ایرانی شیوه را می‌توان در دوره‌هایی از زندگی خوانندگانی چوپان، ظلی و سرانجامی قهرمانلرک و زیری، ایدب خوانساری، بنان، ظلی و سرانجامی شجریان و بسیاری از خوانندگان امروزی جست و جو کرد. شیوه‌ای که شاخصه و وجه تمایزش در تنوع و گونه‌گونی فراوانی تحریرهای آن است.

اگر لگاره تاثیر حرام شدن موسیقی در گشتش و سطح تحریر از ایرانی در دوران پس از اسلام را ناندیده بگیریم، بی‌گمان تعدد و تنوع نغمه‌ها و ملودی‌های شگفت‌الانگیز ایرانی دیگر زمینه رشد و رونق تحریر در آواز بوده است. ایرانیان از دیرباز مردمانی شعردوست بوده‌اند. به گونه‌ای که آثار شاعری‌شگی معلمانند آواز خواندن پرندگان به ویوه بلبل و در موسیقی ایرانی معلمانند آواز در گلو می‌دانند. مهدی ستایشگر نیز در واژه‌نامه موسیقی ایران زمین تحریر را غلت دادن و کشش در آواز معنی کنند و می‌نویسد: «تحریر در موسیقی ایران دارای معنی است و تداوم زمان تحریر دلیل صحبت آواز و ترجیح خواننده است. در آواز ایرانی، تحریر گاهی به صورت به با توماغی داده شود. عموماً دهان در موقع حذف مصوت کلامی و عرعی بسته است ... تحریر گاهی با کلماتی مانند جام، دل، دلم و امان اداما شود ... لیکن برخی را عقیده بر این ووده و هست که تحریر نیاید با کلام همراه باشد. از جمله مرحوم محمد کریمی به تبع بعضی استادان به شاگردان سفارش می‌کرد که تحریر را با مصوت آشروع کنند و از ادای کلاماتی نظری ای دل، ای خدا و عزیز پریزند».

حضور قافله سالار

ماهیار تمیکن

فرضت شمار صحبت کراین دوراهه منزل
چون بگذریم شاید نتوان به هم رسیدن
از جمله راشکرگان نسل گذشته که با سرجشمه های تمدن
وسیقی ایرانی پیوند خود را، نورعلی خان بر ومند، عبدالله
چون علی اکبرخان شهنمازی، نورعلی خان بر ومند، عبدالله
وامی، سعید هرمزی و ... هر یک به تنهایی اقیانوسی از
علم و معرفت موسیقی در وجودشان موجود می زد که هر آینه بر
ساحل این بحر موج نشستی، تو را بخود به ژرفایی برد،
آموزش موسیقی ایران در یکی در دهد اخیر است. در بخش
دوم شاگردان باساخته طولانی تلمذ و تسلط به تمامی ردیفه
در اینجا اینجا می توانیم مطلع شویم که

و خواستی این، با اجزای موقوف به آن مفهوم در دو موسیقی
شرقی پیدا می‌کند، کروورها کور فاصله دارند یعنی فقط
را کسب کرده به نحو احسن از این می‌دهند و بخش محتواه
را که حقیقت و جان هست است پیدا نکرده با آن بیگانه اند
حلقه گمشده اینجا است که در فرهنگ شفاهی فرانگیز
لغمات و الحان فقط کافی نیست. چرا که این امر به واسطه
نت و نوار هم امکان پذیر است، بلکه موجودیت و تجربیات
یک راهبرد، مکمل کار است که در سایه سار آن شاگرد خود
پیدا می‌کند.

لطفی اباز می‌دارد که موسیقیدانان صاحب‌نام فعلی
نژد استادان بزرگ نسل قدمیم، موسیقی‌آخونده اند (خود نوزاد
شامل آنها است) برایه چند اصل با آن استادان مرتباً
برده‌اند. همچنین آثار مصوبت به جامانده از آنها بینه این
بورد اگرچه فوق العاده و منبع شیداری بی‌نظیر است اما
کاربردی نیست چه، این تحریر نگاه و بینش آن
استادان است که باید متنقل بشود، اصولاً هنرهاش شرقی که
ارای فرهنگ شفاهی و سینه به سینه هستند، این طورند.

تا از مکتب درس برومند و خیلی کوتاه از فرتون استفاده کند و با آن
و سرانجام دانشکده هنرهای زیبایی که استاد بارز آنچه برموده
بود. مدت زمان فعالیت استادان و شاگردانی که با آنها
صورت محدود کار کرده اند روشن است و تاریخ فو
استادان مخصوص.
شاگردان این استادان فقط ۵۰ درصد از ریف و حواشی
آن را این استادان فراگرفته و سایر داشش و اندونخته ای را
استادان هرگز منتقل نشدند... به اذعان محمد رضا طفیلی
اگر موسيقيدانان دهه ۵۰ به بعد را حامل تهها نيمی
اطلاقات آن استاد بدانيم، تسری آن به نسل بعدی
صورت حفظ راکورد آموزش شفاهی و مختصات آن به مرادت
دارای درصد پایین تر، در نتيجه ماحصل کار تنزل بار عتیانی
در موسيقيدانان نسل جديد خواهد بود که همین طور ه
معنی آن خويشتن خويش استاد را می پاسست درك و با آن
بنديگي کرد، که شالوده آن تمامت انديشه، اصالت، منش،
جاليات معنوی، تاریخي ادبی، احساسی، ماهیت و وجود
استاد است. استادان نسل قدیم این مهم را در تربیت شاگرد
خوبی انجام دادند به طوری که شاگردان آنها موسيقي دانان
واخر دهه ۴۰ و اوایل ۵۰، هر کدام به مرائب و جایگاه قابل
بولوی رسیدند، اما اين ادامه پيدان نکرد، الا مواردي
حدود...
ينجا در بحث در آموزش نسل جديد پيش می آيد، اول
دیده اى در موسيقي ايراني که منتج به تکرار مكررات شده
يگر آنکه آموزش به شيوه کارگاهي و شفاهي با خروج قابل
لاحظه اى مواجه نبوده و موسيقيدانان تأثیرگذاري تربیت شده
ست و اكثرا مجری یا محقق بارآمد و فاقد خلاقیت های

اجرای لیلی افسار در قاتار وحدت
 سنا: لیلی افسار نوازنده گیتار کلاسیک ۱۲ و ۱۳ مودادهای قاتار وحدت به اجرای برنامه می پردازد. مدیر برنامه های افسار اعلام کرد: این برنامه با همکاری موسسه فرهنگی برجی «ماهور» انجام می شود. افسار همچنین روز یکشنبه ۱۸ مودادهای ساعت در خانه هنرمندان ایران خبرخانی ای با موضوع «نگاهی اجمالی به تاریخ گیتار کلاسیک از دوره نیسانس تا عصر حاضر» خواهد داشت.

۵ تهران

برگزاری میراث فرهنگی: چهار رشته موسيقی در مقطع
برگزاری میراث فرهنگی ارشد از سال آينده در دانشگاه تهران فعال
گشته شوند. چند سالی است که دانشگاه هنر مقطع
برگزاری میراث فرهنگی ارشد در رشته های مختلف راه اندازی می کند.
دانشگاه تهران از زمان تا به حال مشغول پرسی و
پژوهش در این مقطع است. مقطع کارشناسی ارشد
بنیان نهاده های نوآزادنگی موسيقی کلامیک، اجرای موسيقی
روان، اتوموزیکولوژی و آهنگسازی از آغاز سال
۸۶ در دانشکده پردیس هنرهای زیبا راه اندازی
شود. ایجاد فضای براي تعامل دانشجويان با
شگاه های خارج از ايران و اعمال معيارهای استاندارد
من المللی از اهدافی است که در برنامه ریزی درسي اين
رشته های درسي در نظر گرفته شده است. هنر بیان و
رسووه خاص نوآزادنگی از موارد دیگري است که در اين
وزه مورد توجه قرار گرفته است.

فارس: قدیمی ترین رساله موسیقی ج
ال رساله الش فیہ فہ . النس ب التالیف

رسالات بخشی از فرهنگ موسیقایی گذشته هستند و ممکن است با آنچه در رسالات هنرمندان ایرانی، حفاظت و تصحیح، ترجمه و انتشار آنها پیش گیرد. هر چیز یک اقدام لازم فرهنگی است و نباید از همان اقدامات انتقام ببرید. فکر استفاده برای موسیقی امروز بود. شاید حتی نهادها و نظامهای موسیقی امروز با اینچه در رسالات بنده شباخته باشند اما هرگونه داوری و پایسیه باید با دقت و حوصله و در اختیار داشتن منابع معتبر صورت گیرد. با این حال ممکن است بخوبی مطالب در این رساله‌ها آمده برای موسیقیدان امروز الهام بخشند. «خاتمه» در خاتمه خاطرنشان کرد: کار ترجمه یمی ترین رساله موسیقی جهان اسلام با عنوان «رساله سرفوته فی النسب التالیفیه» تالیف «صفی الدین ارمی» می‌گذرد. اکنون به بیان رسیده و به زودی توسعه فرهنگستان هنر

بازار کتاب عرضہ می شود.